

CULTURA POPORULUI

Lubește-ți neamul, limba și moșia.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
Pentru autoritățile sătești 300
Pentru instituții particulare și de stat 400
Tar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOESTE ȘI VEI PUTEA”
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I

BUGUREȘTI, 22 Iunie 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL X, Nr. 330
Apare în fiecare Duminică

Fapte Regești

În mulțimea știrilor care, în cursul săptămânii, au fost la iveală și privire la noul rege al României, noi n'am putut urmări totul. A fost așa de mult, noutatea a fost așa de mare, încât a tăia suflul în tresăltare au avut de povestit lucruri, care erau prea multe pentru a putea fi cuprinse toate.

1. Iată unul care ne-a scăpat, pe care-l găsim pomenit de altul, căruia însă nu i-a scăpat.

E vorba de vederile Regelui Carol II în ce privește cinstirea Duminicii.

Unde a spus Majestatea Sa cum simte și ce crede în această materie, n'am aflat, dar găsim fapta mărturisită în ziarul *Cuvântul* de la 16 Iunie a. c., prin condelul d. lui *Nae Ionescu*. A fost vorba, se vede de vreo poftă făcută Majestății Sale pentru ziua Duminicii, de vreo lucrare, în fruntea căreia să fie și Majestatea Sa. La aceasta însă, noul rege a răspuns:

— Eu Duminica nu lucrez.

Cu cine s'a întâmpinat aceasta, în ce împrejurare, despre care lucru, sunt fapte care trebuie să lămurite de acum înainte. Dar chiar dacă nu știm mai multe amănunte în acestea, ne ajunge să aflăm, că Majestatea Sa privește cu ochi răi călcarea Duminicii și pentru noi aceasta este destulă pricină ca să ne bucurăm. Noi am scris zilele acestea pentru altă tipăritură (pentru revista Sfântului Sinod, *Biserica Ortodoxă Română*) despre ținuta Regelui Carol II în treburile religioase, iar această veste vine acum ca o întărire a celor scrise mai înainte. În adevăr, e o mărturisire despre sufletul său, că ține la așeză mintele și rânduețile religioase și nu vrea să le vadă încălcate. Este întocmai ținuta bunicului său, cel cu: «Nimic fără Dumnezeu», regele de fericită amintire Carol I, despre care am scris în nr. trecut și am urât noul rege să calce în aceleași urme. Iată că, la depărtare numai de câteva zile, Carol II se află pe urmele vredei ale lui Carol I și este pentru noi o mare bucurie să băgăm de seamă aceasta.

Fapta aceasta a regelui nu trebuie trecută cu vederea ca un amănunt oarecare. Blata Duminică a ajuns a fi atât de batjocorită în Țara Românească, chiar de organele autorității, așa de mult ea nu mai este cinstită ca zi a Domnului, așa de des toți boxagii de peste graniță sunt puși să se bată cu boxagii de ai noștri tocmai în zile de Duminică, încât își vine să zică că ne aflăm în fața unui complet împotriva zilei Domnului. Parcă toți s'ar fi înțeles s'o desființeze. Oamenii noștri, care sunt totdeauna cu ochii la străină, tate și sunt gata de a urma ca orbii orice urâtenii de acolo, ca, de pildă, concursurile de frumusețe, totuși, în latura aceasta, nu vor să bage de seamă că străinătatea are Duminică în mare cinste și că acolo nu te poți juca cu încălcările asupra ei.

Noi am privit totdeauna scârbit și spre starea aceasta și totdeauna, până în clipa de față, am scris împotriva ei, și aici și în multe alte tipărituri.

De acela, față de o îmbolnăvire atât de întinsă, când parcă a perit știința că mai este o zi de Duminică și că ea trebuie ținută ca Duminică, nu ca orice zi de lucru, — este mare lucru că

însuși regele vine și spune verde «Eu nu lucrez Duminică», adică: «Să mă lăsați în pace cu lucrul cel de toate zilele! Pentru aceasta sunt cele șase zile ale săptămânii. Duminică, dacă o fi de făcut ceva, fac eu altele, cele ce se potrivește cu numele acestei zile.

Ce vorbă mare și ce bună faptă și ce palmă pentru atâta călcători ai sfinteniei Duminicii! De aceea n'i s'a părut că nu e bine să trecem peste ea, ci s'o însemnăm aici, ca cuvânt de înaltă învățătură pentru mulți călcători de sus și de jos ai vecilor și sfintelor rânduelei.

2. Dar aceasta nu e totul, ci iată o faptă nouă, care merită descusută cu toată duioșia. Este vorba de cinstirea Mamei Voevodului Mihail cu numele regesc de «Majestate».

Poporul românesc are pe mama Voevodului nostru în mare cinste, ca pe o femeie care a suferit, care e o bună mamă, un suflet credincios și care și trece viața cu treburi de cinste și de cuvânt. Ea a fost pilda unei vrednice vieți casnice și o mamă care se aruncă cu tot simțul de jertfă la creșterea copilului ei. În inima ei, poporul românesc avea o bună nădejde pentru creșterea fiului care va sta odată pe tronul României.

Dar în schimbarea petrecută la noi cu suirea noului rege pe tron, lumea avea în grijă că oare ce se va face cu Prințesa Elena? Poporul o lubea și o lubește și voia să audă numai bine de ea și că nu are nicio supărare. Și iată că, în timpul acestor întrebări, vine fapta regescă de cinstire și din înaltul tronului pentru v. d. nica femeie. Ea nu este amărită cu nimic, ci i se mărturisește dreptul de a avea cinstirea regescă. I se dă dreptul să fie împodobită cu numele de «Majestate», ca reginele. Deci și aceasta e o faptă care trage frumos în cântarul lui Carol II, pentru a vedea sufletul său înalt.

3. Dar la acestea se mai poate adăoga a treia faptă. După simțirea omenească de rând, când ai suferit multe dela alții, cum a suferit regele nostru, ca să fie nevoit să plece din țară, se ridică în sufletul omului pornirea de răzbunare. Nu poți să nu fii mâniat pe cel care ți-a făcut rău. Trebuie mare înălțime de suflet să treci peste aceste micimi și să nu te scobori la răzbunări. A aceasta însă nu e o trăsătură marea pentru om și mai cu seamă nu e de cinste pentru omul de sânge subțire și de treaptă înaltă. Omul de sus, mai bună pildă decât când e cu suflet larg și trece peste acestea. Așa e și creștinetea, să răsplătești răul cu binele.

Regele Carol II a spus-o în Marea Adunare Națională dela Rusali, că nu are de gând să se răzbune pe nimenea. Lipsa unei astfel de simțiri de ură trebuia cuprinsă în faptă. Și iată că regele a făcut o și pe aceasta. A hotărât să se ducă să facă rugăciuni la mormântul lui Ion I. C. Brătianu, cu care nu s'a aflat în bune legături și din pricina căruia a trebuit să-și ia toiașul pribegiei. Ca o dovadă că nimic din scâzăminte omului care urăște nu se află în sufletul său, Regele Carol a luat o hotărâre care-l acopere de strălucire: a merge cu inimă duloasă la mormântul celui dela care a avut mahnire.

E o faptă măreață, vrednică de un rege. Ea îi cinsteste puterea la care a ajuns și împreună cu celelalte, dă acestui popor chezașia că, prin domnia Sa, țara se află pe mâni curate, duse de un suflet, cinstit, sănătos și frumos luminat de darul lui Dumnezeu.

Bine ați venit Majestate! Cu câtă frământare sufletească și cu cât dor arzător Te aștepta poporul! Ai venit.

Noi ne bucurăm și-ți dorim mulți ani fericți în conducerea poporului român, cu care ai suferit în vremea războiului, cu care ai plâns în clipele de bejenie și care te-ai înveselit în clipele senine. Venirea Ta a spălat lacrimile famlei Regale și lacrimile întregului popor român.

Gazeta noastră «Cultura Poporului» a scris frumos despre Majestatea Voastră ori-de-câte ori — pe vremuri — arătai Țării că-ți pui sufletul curat pentru fericirea poporului Tău. «Noi, Te salutăm și Te îmbrățișăm cu însuflețire, «căci ne ești drag, întocmai cum Li-al fost drag fiicărilor dela Rovine și vulturilor ostași dela Mărăști, Oituz, Valea Jiului, etc. Cum să Te uităm, Majestate, când ți-ai călit sufletul regesc la focul naționalismului românesc? Cercetașii români Te au în suflet». Poporul român se încrede în Tine.

Găsim prilejul nimerit, ca în pragul proaspetei Tale domnii, să-ți amintim sfaturile înțelepte ale Regelui Ferdinand, sfaturile pe care le-ai primit cu încredere în ziua de 3 Octombrie 1915, când Țara își serba majoratul:

«Iubite Carol, ... pentru tine sunt larg deschise porțile unui viitor plin de nădejde și, să sperăm, și de izbândă. Totuși, timpuri grele de furtună au însoțit ajungerea ta la vârsta de azi și în inima ta caldă pentru Țară, acest an a lăsat impresii a dănci și multe învățăminte ai putut trage din uriașă dramă ce se desfășoară în jurul nostru...»

Nu pot să te sfătuiesc în destul să ți îndeplinești cu sfîlnicie datorile tale către Dumnezeu, către Țară și către tine însuși... «Nu uita niciodată că un Rege trebuie să fie întâiul servitor al Statului, și de aceea Poporul poate cere ca el să fie pildă în îndeplinirea datorilor sale; amintește-ți cu un exemplu rău dat de sus poate să ducă un Stat la peire.

În toate Statele moderne Constituția a creiat Suveranului o poziție excepțională. El nu este responsabil de acatele de guvernământ, are însă

pentru acatele sale o răspundere morală foarte grea față de Dumnezeu, față de sine și față de Țară și de istorie... Meru la strajă, un Suveran trebuie să vegheze cu gelozie ca prestigiul Țării să fie păstrat sus și neștirbit; însă el nu se poate lipsi de sfaturile consilierilor Tronului, căci ei sunt organul de transmitere al păsurilor, al aspirațiilor și al voinții Poporului. A le cunoaște, a le împărtăși și a se identifica cu ele, este una din cele mai înalte datorii ale unui Suveran... Ești iubit de popor, păstrează dragostea ce ți poartă; dar în toate acatele tale nu uita niciodată că mai lesne se pierde decât se câștigă iubirea și încrederea unui popor.

Așa, Majestate, Domnia Ta să fie încununată cu laurii unei domnii desăvârșite, pentru fericirea scumpului Tău popor, al cărui suflet bate pentru Tine... Au curs lacrimi regesti... S'a frământat poporul, dar venind, ai adus Țării nădejdi pline de izbândă pentru care Poporul îți strigă cu mulțămire și însuflețire: Să Trăiești Majestate!

M. C. Munteanu — Muntmarg

Pe drumul păcii

Ministrul afacerilor străine al Franței Dl. Ar. Briand, cântărețul seducător a binefacerilor păcii «viitoarea» din cetatea Genevii, a trimis guvernului european un memoriu asupra federalizării statelor bătrânului continent.

Ideea aceasta ce amestește ca un vin sufețele dornice de liniște și nouă. Dorința de pace a preocupat veacurile, adevărat însă, fără ca să s'ajungă până astăzi la realizarea ei.

Strădăniile acestea de coplesitoare generozitate au pornit întotdeauna din Franța dospită în drojdiile revoluționarismului și instalată comod pe sâni călduroși ai democrației.

Mărturisim emoționanta cutremurare sufletească pe care ne a produs-o acest memoriu născut din entuziasmul tineresc al D-lui Aristide Briand.

Numai că, lertați să fim, nu prea credem cu toată dinșul în putința realizării lădeii sale îmbătătoare.

Oare, cum să se năstărească pacea, în atmosfera

ce colcăie prevestiri Junete, a bătrânei Europe?

În vremea în care memoriul D lui Briand se făcea citit de conducătorii politici ai popoarelor, în Italia, Ducele Musolini dădea un *dupru* și neliniștit răspuns prin discursurile sale răboinice.

În vremea în care după meditații trudnice guvernarele pregăteau răspunsurile lor, Ungaria contelui Bethlen în ziua de 4 Iunie s'a declarat îndolată și contra actualelor tratate ce reglementează harta geografică a continentului nostru.

Iată, așa dar, ramura de măsline aruncată încrezător de Dl. Briand popoarelor, din primele zile tăvălită în nămolul egoismului ce nu și vrea crezare decât sle-și.

Cugetare

Deosebirea dintre politică și politicianism este ca aceea dintre otrava folositoare corpului și toxicul vătămător trupului.

Cridim

Vinovații sunt cei pe care în fiecare revărsare de zi nouă îți așteaptă la poartă automobile luxuase.

Mulțimea — această comoară păstrătoare de blândețe ce iartă, vrea pacea pentru ca să poată trăi.

Să se dea. Dar înaltele memoriilor frumoase și încântătoare toți să și plece genunchii, împiedându-se cu ceace destinul le a dat, reparând astfel justificate drepturi istorice prea multă vreme nesocotite.

Să coboare toți în mijlocul prundelor — conducătorii de mâine — și să le verse în suflet religia păcii.

Crescând pruncul, în religia aceasta, ce se face cu atâta mal dorită, cu cât e prea departe, pacea va zămbi stăpânitoare n'larg de zări.

Decamdată... Pe drumul păcii a pornit bătrâna Europă, ducându-și de mână copiii neastâmpărați, ce dau să se certe și se oțărăască la bătăie.

Totuși pe drumul păcii mergem.

Constant. Onu

Pentru România

Din Illustration la 7 Martie 1917

Doamna Lahovary, soția Ministrului României la Paris, a înființat aici sub patronajul M. S. Reginei Maria, grațioasă Ei suverană, un Comitet de Asistență pe lângă «Crucea Roșie» română, care își are sediul în Avenue des Champs Elysées.

Titlul însuși spune ceiace este acest Comitet: el își propune să strângă în Franța toți banii ce i-ar fi cu putință, să adune spre a veni în ajutor soldaților și populației ei din România și să ușureze

acolo nenumăratele nenorociri. Trebuie să întâmpine la noi sprijinul cel mai binevoitor, concursurile cele mai generoase.

Mai întâi, cele trei societăți mari ale Crucii Roșii dela noi, i-au oferit, din primul moment, colaborarea lor frățoasă, și-au trimis reprezentanți în Comitetul pe care-l prezidează Doamna Lahovary și care numără între alte nume pe acela al Doamnei Contese de Noailles, Dl. Sutzu fost guvernator al Băncii Națio-

nale a României; Dl. Gabriel Hanotaux membru al Academiei Franceze; Dl. Francois Arazo, deputat; Generalul Delanne, etc.

În ceasul când România, victimă ca și Belgia, Serbia și Muntenegru, a devotamentului ei generos pentru cauza cea mare a dreptății și a libertății popoarelor, ne adresează acest apel, nu am putea să uităm în ce condițiuni nobile a venit alătura de noi în contra puterilor, cu entuziasm și speranță pe care o deșteptă în inimile noastre atitudinea ei nobilă.

Nu a sosit încă timpul când să putem prețui toată înțelegerea, și însemnătatea serviciului pe care ea l-a adus cauzei comune, îndreptând

Pentru ce suntem în urmă

(Politica și cultura)

Am arătat în articolele trecute două din cauzele, care ne fac să fim tot în urmă față de alte popoare. Până când nu vom porni la îndepărtarea și distrugerea a acestor cauze, (întinerul în pătură de jos — *analfabetismul* — și desinteresarea și chiar disprețul ce au așa zisa pătură cultă față de cartea și tipăritura românească), în zadar vom face propuneri, vom întocmi statistice și vom scrie articole arătând starea înlăunțitoare de cultură din țara noastră. Până atunci vom rămânea tot cu răul, care crește în toată voia lui din an în an, ne oferit de nimeni, uneori chiar ajutat de unii dintre noi pentru atingerea unor interese personale sau de partid.

Politica cu tot șirul ei de rele mai ales dela războiu încoace în loc să ajute la așezarea temeliei României Mari clădită cu sângele a 800.000 eroi morți pe câmpul de onoare, mai mult împiedică și chiar strică ceace au făcut unele personalități eșite din sfera politică, sau cari n'au fost cuprinși de această patimă ce a cuprins aproape pe toți cetățenii din țara noastră.

Avem personalități, dintre care făima unora de mult a trecut hotarele țării noastre. Am avut și avem oameni de știință ce sună mai cunoscuți peste hotare decât la noi în țară. — Am avut și avem savanți cu renume mondial cari aparțin umanității însăși nu numai nouă României, dar cari stând departe de luptele politice, neluând înscrși în nici un partid politic, au fost oameni împiedecați în desfășurarea activității lor, pentru binele neamului nostru. Căci pe lângă politica cinstită, pe care prea puțini oameni o urmează în țara noastră, — politica folositoare nu individualului nici partidului, ci țării întregi, politica creatoare de energii și valori, mai este și o altă politică așa zisă de căpătuală, de interes ce ținește mai întâi interesul personal și apoi interesul țării.

Această politică crează pseudo-oamenii de știință, pseudo-valori în diferite ramuri, pseudo-savanți sau oameni de cultură ce n'au nici o activitate în trecutul lor, decât aceea de a fi fost mari electori sau mari oratori politici. Ajungând la putere cu titluri de «specialiști, îndrumători sau consilieri tehnici, culturali, economici etc.» uită de unde au plecat, uită chiar de aceia cari le-au dat votul, și n'au alt scop de cât să se căpătuiască indiferent de felul și modul cum vor lucra.

Deaceia am văzut oameni politici puși în locuri înalte, ce n'au nici înclinici în mână cu situația pe care o ocupă. Dea-

ceia am văzut înlăturându-se oameni, cari meritau să fie acolo pentru progresul și cinstirea țării întregi, pentru ca în locul lor să fie puși pseudo-oameni de știință și cultură.

Ce activitate desfășoară acești domni «specialiști», ce urme vor rămânea după plecarea lor din fruntea instituțiilor în care au fost puși, e lesne de închipuit.

Iată ce scrie fostul prim ministru A. D. Sturza într-o scrisoare adresată savantului cu renume mondial Dr. V. Babeș: «Mi s'a procurat dovadă pipăită și necontestabilă că munca științifică este aceea care dă nașterii puterii, vitalității și renume. Bătălii cari se ocupă de politică, rămân în genere obscure, dacă nu iau un loc cert în sferile înalte ale cunoștințelor și cercetărilor omenești. Ce sunt oamenii politici în fața oamenilor de știință, — niște pitici cari, cele mai deseori ștrică în loc să edifice».

— Iar Dr. V. Babeș într'un articol scrie: «Acești ariviști ajuși la putere, făcându-se slugi devotate ai puterilor zilei, au fost ridicăți drept recompensă pe rând de diferitele partide politice la cârma alacerilor obstesți, exasperând țara prin legile și dispozițiile nepregătite, ineficace și incapabile și în mare parte îndreptate în contra sănătății publice, învățământului și stării economice ale țării. Însă România Mare posedă și adevărați oameni de știință, puși de providența românilor temelia necesară științifică, pentru a clădi pe această temelie edificul mărei al României Mari, astfel cum a fost concepută de lumea civilizată, asigurând cetățenilor ei puterea, vitalitatea și cultura, și prin aceasta scopul suprem al statului modern: — fericirea. Omului de știință, pentru a ocupa locul ce i se cuvine în conducerea țării, nu-i lipsește decât timpul pentru a și câștiga partizani și influență».

Politicianii afirmă că oamenii de știință sunt prea pretențioși, că cer prea mult dela stat pentru regenerarea neamului românesc. «Însă statul nu va putea obține nici odată rezultatul dorit, decât cu ajutorul omului de știință, pe când politicianii persecută oamenii de știință, pentru a pune în locul lor clientela politică, care în schimb garantează politicianilor putere și deci împlorarea țării. Aceasta este poate crima cea mai mare a politicianismului.»

Ar fi zadarnic să mai amintim de personalitatea, renumele și activitatea savantului Dr. V. Babeș.

G. I. Marinescu

împotriva ei forțele puternice bine organizate, gata să năvălească în contra noastră, într'un punct sau altul. Este o datorie de recunoștință și totodată o operă de frățietate către aliații credincioși pe care trebuie s'o îndeplinim astăzi. Franța nu ar putea să lipsească dela această îndoită datorie sfântă.

Într'un discurs, rostit de curând, în care expunea intervențiile pentru tovarășie, primul Ministru Român Brătianu, zicea: «Ar fi pentru noi o mare mângâiere să știm în aceste ceasuri tragice, că Franța ne răspunde cu aceeași dragoste pe care noi i-o purtăm». Această dorință mișcătoare va fi ascultată.

Franța din toată inima se grăbește să-i răspundă.

Pentru a mulțămii donatorilor inimoși, care își vor aduce ajutorul lor, Comitetul de Asistență pe lângă Crucea Roșie Română, a pus să se graveze o amintire, pe care a cerut o excelentului nostru colaborator J. Simont s'o compună.

Amintește tot odată și vitejia soldaților, grijile și suferințele acelor mai ales, rămașe la câmin, bunicile, mamele, soțiile. Cea mai bună urare pe care o putem face, în clipa în care distribuirea va începe, e să atingă «tirajul cel mai mare», să se scoată în mii și mii de exemplare.

Diac. V. Fussu

Arhim. SCRIBAN

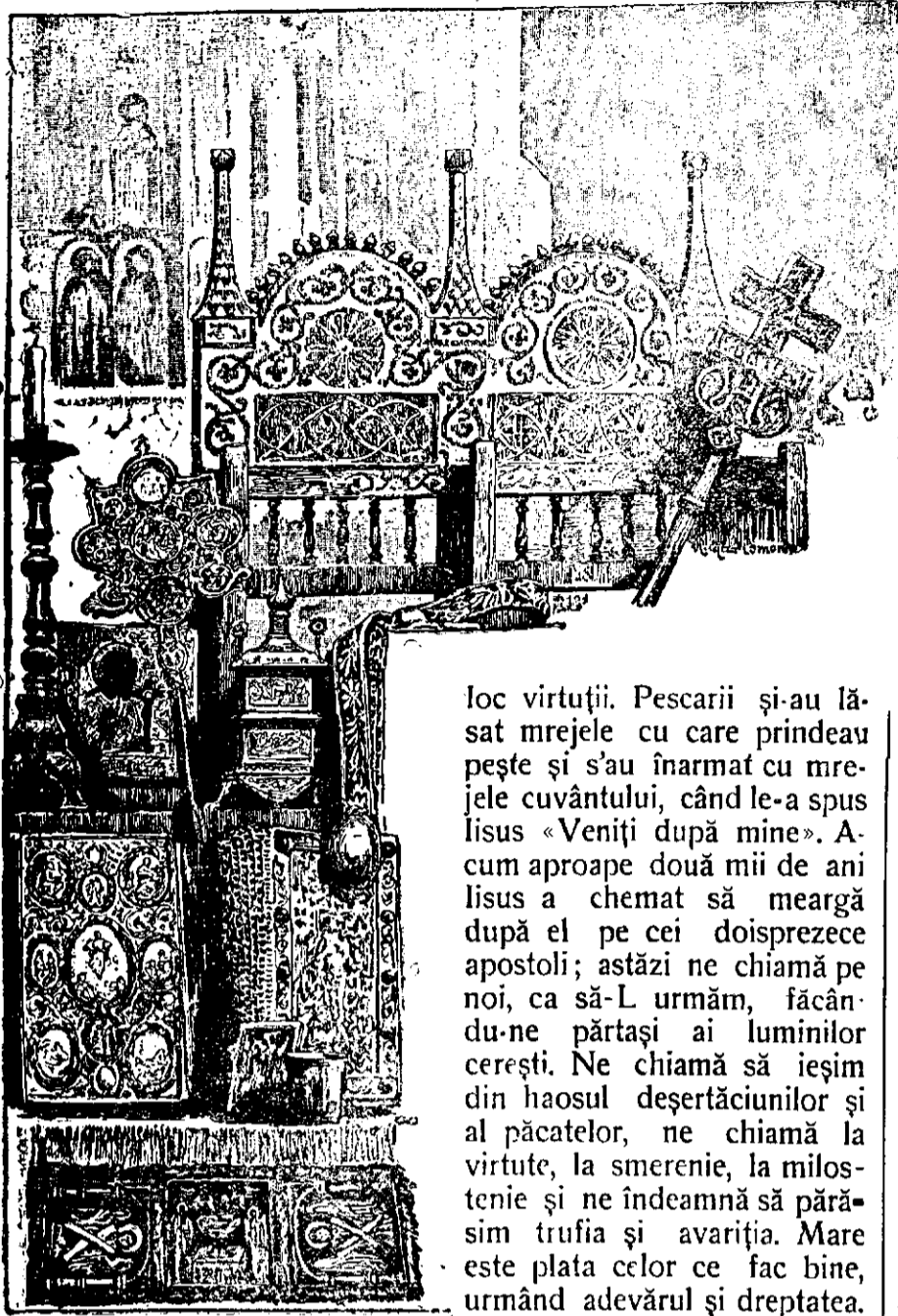
PAGINA LITERARĂ

„Veniți după mine”

O plimbare

CALLATIS

loc virtuții. Pescarii și-au lăsat mrejele cu care prindeau pește și s-au înarmat cu mrejele cuvântului, când le-a spus Iisus «Veniți după mine». Acum aproape două mii de ani Iisus a chemat să meargă după el pe cei doisprezece apostoli; astăzi ne chiamă să ieșim din haosul deșertăciunilor și al păcatelor, ne chiamă la virtute, la smerenie, la milostenie și ne îndeamnă să părăsim trufia și avariția. Mare este plata celor ce fac bine, urmând adevărul și dreptatea.

«Veniți după mine și voi face vânatori de oameni». Omenirea, înainte de venirea Mântuitorului, căzuse cu totul sub stăpânirea păcatului. El a venit la plinirea vremii, întrucât ca un împărat atotputernic și liberator al neamului omenesc. În loc să ia cu sine oștiri numeroase și puternice, își alege doisprezece oameni simpli și în loc să-i armeze cu săbii și puști, le dă sabia Duhului, Cuvântul lui Dumnezeu spre a mântui lumea. El îi trimite ca pe niște oi în mijlocul lupilor, lăsându-i să sufere temnițe, chinuri. A postolilor din oi se fac lei, biruiesc împărați, pustiesc capștile idolești și întorc la adevărata credință mai toate popoarele pe unde a pătruns învățătura lor.

Cuvântul lui Dumnezeu a fost răspândit de sf. Apostoli, continuându-se până astăzi, după moartea lor, prin preoți și cei chemați pentru a propovădui și se va continua cât va fi lumea. Cuvântul și învățăturile lui nu vor pieri. «Adevăr, adevăr grăesc vouă, că Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele niciodată». Acest cuvânt și învățătura de aproape două mii de ani a nutrit omenirea, dându-i hrana cea mai bună pentru viață. Evanghelia Domnului a îndestulat sufletele flămânde și le-a ridicat din starea de înfiorare în care le adusese păcatul.

Veniți după mine, și lăsați mrejele păcatului, care vă leagă și fiți fericiți. Rupeți aceste lanțuri care țin sufletul încătușat și trăiți liberi, îndepărtând păcatul și făcând

— Dacă vrei să faci o petrecere — în toată regula, — apoi s'o faci neapărat la câmp pe iarbă verde, sau — la pădure la umbra unui copac, să-ți cânte după masă corul adorator al păsărelelor cu glas argintiu...

Asta era cea mai mare dorință a lui Neacșu Pălămidă, funcționar la percepția din localitatea noastră. Stăteau de vorbă, Neacșu Pălămidă și prietenul său Gică Vânture pe răcoarea de seară, cu câte o ceașcă de cafea răsturnată.

Gică era feciorul unui plugar chibabur. Făcuse mai de mic câteva clase de gimnaziu, iar când să treacă prin cursul superior constatase cu durere, că de aici începe greutatea și că el nici o dată n'ar putea să-l termine. Acum avea un singur regret: nu avea nici o diplomă care să-i dea dreptul a face armata cu t. r.

Neacșu îl incuraja: — Dragă Gică, numai să te recruteze la regimentul unde am făcut eu... Li cunosc pe toți. Te placez bine...

Gică își reveni din visarea în care se confundase:

— Măi Neacșule, hai să facem mâine o plimbare până la câștia noastră din Tatanir. Tata pleacă în seara asta să aducă miel pentru piață. Li dăm niște vin, sifoane, lăsam vorbă să ne trântescă mama Ioana o plăcintă cu brânză de vaci proaspătă cu unt, apoi o friptură de miel părpolită pe jeratec, trecută prin usturoiu, iar pe o scoarță la umbra unui copac poți asculta toată ziua «corul adorator al păsărelelor cu glas argintiu»...

Neacșu zâmbi auzind cum prietenul său îi repeta o obișnuită «figură de stil» de a lui. — «Ne sculam de dimineață, încălecam pe biciclete și în timp ce «ciocăria cea voiasă în vâzduh s'o legăna» noi călcăm oțt chilometri, cum sorbi insetat un pahar de vin cu sihon de la gheață.

Pălămidă sări depe scaun cu voioșie. — Ei așa măi frați-meu, pe trecere pe iarbă verde. Iar ca să-și arate recunoștința îi întinse o altă țigară.

— Tot egiptene? Mai ai? — Sigur. Astăzi mi-a dat un prieten, care a venit cu vaporul din Alexandria, douăsprezece pachete.

— Atunci rămânem înțeleși, pe mâine.

— Da, da, fără nici o modificare, atrase atenția Neacșu de frică să nu se schimbe ceva din program.

— Ascultă Neacșule, nu uita, ia și un pachet de «egiptene». Fumând la umbra copacului, să visăm că suntem la picioarele piramidelor în deșertul Saharei...

Răsărise soarele și se urcase cam de vreo câteva sulite, când cei doi prieteni porniră cu sprinteniată tineretei lor. Cauciucurile tăiau moale colbul drumului ce crescuse dincolo de glesne, căci de mult nu mai căzuse nici o picătură de ploaie. Chiar din margine, razele dogoritoare le scoase broboane de sudore pe față și prin cămașă.

— Zor Neacșule că ne-apucă zăduful pe drum și-i prăpad.

— Măi da ce cuptor! Sulla din greu bietul Neacșu. Credeam că la câmp e mai răcoare.

Pe la unsprezece ajunseră la căștia lui Gică. Erau scâlțați cu totul în nădușeală. Mama Ioana când îi văzu se cruci cu mâna la gură:

— Arăncan de mine, măicuțică, de ce n'ați venit mai de dimineață? Pe zăduful istic, să vi se coacă capul?

Dând la răcoarea băieții se mai înviorară. Mama Ioana stropise pe jos pământul cu apă rece de la fântână. Le luă că mâștile și le întinse pe gard la soare să se mai svante. Din cuhne pătrundea un miros ademenitor de plăcintă.

— Gică, mă taie urât ramanul...

— Ho, nu te pripi, atâtea bunătăți trebuiesc mâncate cu cumpătare. Dacă te îndopi fără măsură, nu poți să le guști pe toate.

În tindă înflori proaspăt o față de masă de curând ghilită.

— Veniți la masă, măicuțică, răsbătu glasul gros al mamei Ioana din chilerul casei. O strachină cu smântână rivaliză cu albea neprihănită a feței de masă. O pulpă de miel rumenită potrivit, trecută prin mușdei de usturoiu te-ar fi deșteptat de-ai fi fost chiar în sicriu.

Gică și Neacșu înfulcau ca doi bolnavi scăpați de curând din spital. Fu mare eveniment când mama Ioana apăru cu vinul și sifoanele într'o căldare ce se odihni în fundul răcoros al fântânei.

După masă cu perne și foale în subsuor își făcură cuțuș la umbra nucului din fundul grădinei. Neacșu deslăcu pachetul cu țigări egiptene.

— Aoileu Neacșule, parc'ași fi un beduin rătăcit prin pustii nisipos al Saharei... și am poșoit după lungi pribegiri la picioarele Sfînxului...

Dar Neacșu, fără a lua seamă la motivele de inspirație ale lui Gică — găsind că asemenea lucruri sunt de prisos acum, —

cum atinse capul de pernă, a dormi ca un buștean greoiu.

— Al dracului somnoros. El zice că a venit s'audă «cântul argintiu al păsărelelor»... Se cunoaște că-i lipsit de simțul a dănc al poeziei...

Pe la cinci după amiază încălecară pe biciclete. Se înnoiră și se porniră o boare răcoasă ce înflora colbul drumului. Bubua tunetul în marginea de apus a pământului, cum bubue tobele la paradă. Nouri plumburii urcau înălțându-se, pe cer. Băeții noștri mânuie pe întrecute. Nu aveau în cale nici un adăpost.

Furtuna creștea ca un blestem și se apropia mârșos. Gică și Neacșu mânuie aplecați înainte, plin de înfiorare. Fulgerile se încrucișau pe cer ca niște linii frânte trase de mâna unui copil neexercitat. Picături mari căzură greoaie, ca broboanele de sudoare pe fruntea asudată a lui Dumnezeu.

Un șuvoiu revărsat porni să sature setea pământului scorjit de secetă. Apa revărsată prefăcu colbul în glod adânc și moale. Bicicletele nu mai puteau urî. Dacă au văzut că nu mai pot merge cu bicicletele, descălăcară și au pornit cu bicicletele necăjiți cum ai duce o vită de coarne — scoasă de la obor unde ai plătit gloabă.

Ploaia ținu mai bine de un ceas, de rămăseră ochiuri de apă prin arături.

Târziu prin inamurgit intrară în sat. Uzi până la piele, obosiți de atâtea noroii înălțat, le pierise voioșia.

La despărțire Gică, îi aruncă lui Neacșu:

— Fie măi că cel puțin ai auzit corul păsărelelor cu glas argintiu...

— Dar lasă că și tu, parcă ai stat la picioarele Sfînxului din pustul Saharei...

Și se porniră amândoi pe răs în noapte, de li se scurse apa de pe părării în picuri, cum cad stropii din streșini după ce a conținut ploaia.

D. I. DOGARU

Mangalia este un orașel pe țărmurile Mării Negre, întemeiat de Argonauți și după o lungă vreme restaurat de Genevezi, cari au avut în inimă să-l facă întâiu între porturile orientale. Astăzi însă rar se abat pe la el păsările apelor și acelea cari vin sunt corăbii Bulgărești de la Burgaz și de la Varna încărcate cu lemne.

Pe țărmul sidelui al mării, cu sculpări de topaze și rubine, bătrâna Callatis pare că doarme. Din coșciugul pe care i l-au durat veacurile și colbul care au acoperit-o, Callatis reînviază însă atunci când dorești cu patimă să o ai reînviață în tine. Zidurile nu mai sunt pietre măcinată de vânt și ploii, ele devin ființe și îți vorbesc multe, iar tu stai să le ascuți.

Nu răsărise soarele când am intrat în Mangalia și Fosfor lumina încă cu o lumină slabă cerul înstelat. Aurora nu deschisese porțile ca Helios soarele să pornească pe drumul dătător de lumină pământului, care zăcuse în umbră douăsprezece ceasuri.

Pe marginea șoselei printre salcâmi cari și tremurau frunza zării, o feștiță la fereastra primei,

Bismark și numărul 3

Numărul 3 a avut o mare însemnătate în viața lui Bismark. În insignile familiei sale sunt 3 frunze de trifoi și 3 frunze de stejar. Bismark a avut 3 copii: Herbert, Wilhelm și Maria. El are 3 moși: Friedrichruhe, Varziu și Schönhausen. A luat parte la 3 răboaie și a încheiat 3 tratate de pace. În caricaturile e făcut cu 3 peri în cap. Tripla alianță e opera lui.

Iosefina Palanca

Pomană

Era pe pământ o cocoană tare zgărcită. Ea, în viața ei, nu știa să facă bine vre-unui neajuns. Acestă cocoană avea o servitoare, care muncia în dreptatea lui Dumnezeu și din simbria sa, ajuta și pe cei săraci. Când a murit cocoana, pe lumea cealaltă, nu avea nimic, decât o varză spurcată de câine, iar servitoarea avea de toate celea.

Văzând cocoana că servitoarea trăiește bine a zis: «Doamne! de ce servitoarea mea să aibă de toate pe lumea asta, când ea n'a avut nimic cât a trăit, iar eu am avut de toate?» Atunci prea bunul Părinte Cereș a zis: «Acestă servitoare a dat săracilor, tot ce a avut, de aceta are; pe când tu n'ai dat nimic la săraci, decât o varză, ai văzuț-o spurcată de un câine, ai aruncat-o peste curte. Un sarac a găsit-o, a spălat-o de spurcăciune și a zis: «Bogdaproste»: deci asta fi-e pomană.

Iosef N. Dumitrescu - Bistrița

MIRESE

Mirese tinere, frumoase,
Sunt pomii plăturilor noastre —
Acum, de când sunt cerurile mai albastre
Și orizonturile mai îndepărtate...

Sfîelnice mirese tmiresmate
Sunt ale lor coroane luminoase.

Cu n'frigurare
Așteaptă, toate,
De sus — arhierasca binecuvântare.

„Mirese n'voalate: rodnice fecioare,
Căzute în extaz —
În al seninului pervaz...

Cridim

Visul stejarului

Vântul răcoros de dimineață se strecura printre stânci. La poalele munților, doisprezece bărbai stăteau gata de drum. Unii își împleau ulcioarele cu apă cristalină a izvorului și priveau spre valea ce se întindea în depărtare.

Unul se așeză pe o stâncă acoperită cu mușchiu și scoțocea prin chimir. Pletele roșii îi atârnav pe frunte, acoperindu-i ochii. Zângănea printre degete puțini bani de aramă și numără încet:

— «Unu, doi, trei... șapte...

nouă... unsprezece. Atât ne-aps la picioare credincioșii, deștul de mulți, însă erau dintre cei mai săraci. Taleri, dinari, ori sikluri de argint nici unul n'a lăsat să cadă înaintea noastră.

Alături stătea un tânăr cu fața ca laptele și părul gălbui-auriu, care răspunse:

— «Ei au dat puțin, dar au dus cu atât mai mult, — zise cu blândete. Au venit cu mâna goală și au plecat cu inima plină. Nu cărti dar împotriva lor».

Cel roșcat scutură punga cu ciudă:

— «Dar din atâtea abia ajunge pentru câțiva pumni de grâu prăjit și câteva legături de smochine uscate. Tu știi bine Ioane, că grija mea este să adun danile și să mă îngrijesc de hrană. Dacă plătesc darea, birul și vama drumului, abia mai rămâne ceva și pentru de ale mâncării. căci poporul e lacom și sgărcit».

În ochii celuilalt scânteiau lumini:

— «Poporul e sărac și bun. Nu fii nemulțumit, Iudo. Soarta noastră o conduce Tatăl din ceruri și tu totuși nu înțelegi? Cum vor fi pătruns poveștele învățătorului în inima ta, dacă nu înțelegi, că mila Domnului este cu noi?»

Buzele palide ale lui Iuda tremurau într'o pornire răutăcioasă:

— «Noi purtăm vestmânt de păr și cămașă subțire, iar păgânii, aredași ai vânilor poartă din Egipt mantii brodate. N'ai văzut pe puternicii Romani, cum umblă prin Ierusalim îmbrăcați în purpură albastră și roșie, cu mantii de catifea, împodobite cu copci de aur și argint?»

Ioan își împreună mâinele pe piept:

— «N'am văzut decât mantia albă a Domnului meu, care strălucia cu atâtea lumini, încât toate celelalte erau spălăcite pe lângă ea.

Cel cu părul roșcat urma batjocoritor:

— «Noi mâncăm spice necoapte pește sărat și rădăcini de drobiță. Dar cunoștii tu masa bogată a vameșului în vreme de

ospețe, cu cele două sute de pâini, cu șapte burdufe de vin, cu cinci mășuri de grâu prăjit, cu o sută legături de stafide, cu două sute legături de smochine uscate și cinci oi fripte?»

Fața tânăra a lui Ioan strălucia:

— Știu că Domnul meu și-a pus partea Lui în poala vestmântului meu, ca s'o duc săra cilor, cari pândeau pe la poartă. Și s'au înmulțit bucatele de șaptezeci și șapte de ori în poala mea, până când le-am împărțit pe toate între cei lipșiți.

Cu fața plină de ură urmă Iuda:

— Îmbrăcăminte oaspeților mireșca ca o grădina de flori, ei se așezau pe perini moi, pe

când noi dormim cu capul pe piatră.

Cel cu părul auriu privi în sus:

— Domnul meu și-a muiat degetele în vasul, ce slujea pentru spălătul mâinilor și atunci toată casa s'a umplut cu mireasmă de aloe și de smirnă; iar când a început să grăiască către cei din casă, gura Lui părea un vas cu alabastru, din care se răspândește cea mai scumpă mireasmă. Și asemenea unor flori cădea vorbele Lui asupra inimilor din jur.

De sub genele roșcate ale lui Iuda, își făcu lumini urate:

— În adevăr, văd, că stăpân este El peste toate. Animalele sălbatice se feresc din calea Lui; scorpiile, vipera și toți cei-

case de pescari; și atunci am cunoscut că am intrat în Mangalia, Callatis, străveche Callatis, port de aur, port de aur rătăcit pe țărm de argint spre soare răsare, te salut am strigat, fluturându-mi acoperemântul capului.

M'am dus pe țărmul de la mare și în cântecul valurilor înghin d' veșernii, cari veneau cime știe de unde să se spargă la picioarele mele, am așteptat să se ivească Helios în mantaua lui de purpură. Și așteptând am ascultat.

O, scumpul meu frate, e atâtea de frumos în liniștea nopții când ceaurile sunt trei, să stai și ascuți ce-ți spune firea. Greerii țărâiau. Luna așternea pe mare să lege țărm cu țărm un covor de nestimate, un covor țesut din raze de argint ce pornea de la picioarele mele până cine știe unde.

«Pășește, mi se părea că spune luna, pășește să te duc în țări ce n'ai văzut, țări cu castele de argint și cu porți ferecate în aur. Te voui purta și îți voui arăta munți ce de jos par fără de slârși, cu vârful în cerul azurii; vei vedea morminte de Jonni mari, de împărați, cari au supus o lume. Din țările de Răsărit dela pagodele durate de K'ong cel înțelept, dela mormântul lui Buda și de la ruinele lui Babilon și Ninive am să te port să vezi pânzele lui Raphael ale lui Michel Angelo, mormântul lui Napoleon și Roma cea vestită».

«O, I-am răspuns, nu te obosi: Il cinstesc pe Buda cu învățăturile lui înțelepte, mă închin în fața Romei și slăvesc pe Napoleon, dar un petic al țării mele cât de mic, mă cere prin sânge mai tare decât pagodele lui K'ong cel înțelept.

Eu rămăi, tu dute blândă lună în căminul tău și odihnește-te. Dar te rog, dă drumul unei stele din porunca ta regală, să pornească și s'o roage pe Măria Auroră să dea drumul porților și să intre caii de foc ai lui Helios bătrânul.

Sunt drumuri fără de slârșit până la lună și nici un om nu a ajuns. Dar gândul aleargă pe aripi de aur. Gândul leagă pe cei vii cu cei morți, Gândul vorbește cu stăpânul Firii.

O stea s'a desprins, și calea ei a lost în drum spre Răsărit, departe, departe, spre fund de mare. Luna atunci și-a acoperit fața cu un giulgiu alburii ca o fecioară din vechime chipul.

Și când valurile tăcură o clipă, zorile se iviră, Aurora alerga cu fiul ei Fosfor pe întinsul cerului, îmbrăcați în culorile curcubeului să vestească lumii că soarele va răsări.

Și Craiul Mândru, zeu al poezilor ce nu au avut Dumnezeu dătător de lumină și viață, se ivi cu un colț pe linia trasă la orizont de luciul apelor. Și încet, încet se înălță. Un colț a mai rămas în fund de mare. Acum părea cu fundul lui turtit, un vas antic, în care erau îngrămădite comori nemăsurate ce luceau, strălucneau până unde bate ochiul. S'a făcut lumină!

Ghenadie Foti

— «Unu, doi, trei... șapte...

Cultura rațională a grâului

Grâul se seamănă în terenuri pe care au fost cultivate plante prașitoare: bobul, mazărea, fasolea, linte, mazărică, tutunul, trifoiul, porumbul, sfecla, rapița, cartofii și floarea soarelui.

Este știut că aceste plante pentru a se putea hrăni, extrag din pământ anumite substanțe minerale, pe care grâul nu le necesită. Apoi, în rădăcinile leguminoaselor se găsește micul tubercule plin cu azot, cari rămânând în pământ este utilizat de grâu.

Grâul nu se va semăna doi ani de rând pe același ogor, sau după alte cereale, după în sau meu pășesc.

Se poate semăna numai după porumb timpuriu, ca să permită pregătirea ogorului.

Pentru a avea o recoltă bună, erenul în care a fost semănat grâul se va lăsa un an nelucrat, păroagă, cari va fi păscuți de vite, și numai după aceasta se va lucra așa după cum am descris în capitolul «Pregătirea Ogorului pentru semănatul grâului».

În vechiul Regat, în urma expriilor de după războiu, nu s'a făcut semăna de această regulă, de rotația semănatului și dacă au obținut recolte, se datorează numai pământului cari este prea bun, dar în loc de a avea culturi bogate, au avut numai din acele inferioare sau mediere.

Sateanul român, nu poate să lase o parte din ogor care să fie semănat abia după doi ani.

Nu poate să semene mazărea, nefiind deprinsă cu această plantă cari se cultivă mai mult de grădinari. Nu va îngrașa ogorul cu produse chimice și nici nu va face arătura așa cum am descris-o la capitolul sus citat, și cari se făcea odinioară numai pe marile moși, când exista un utilaj agricol modern și administratori pricepuți, alături de un capital suficient.

Din această cauză, produsul obținut, este de calitate inferioară la hectolitrul, bogat în corpuri străine, cu valoarea de panificare redusă, în consecință un preț mic.

Dacă s'ar face culturi demonstrative pe comuni, cu semănarea cea mai potrivită pentru regiunea respectivă, procurându-se asemenea semințe și sătenilor, și dacă toate acestea s'ar completa și cu diferite conferințe făcute de persoane pricepute, s'ar obține rezultate tot mai îmbucurătoare.

În acest scop statul ar trebui să aibă un întreg program pentru îmbunătățirea culturii grâului, pe care să-l aplice sistematic, — așa după cum a făcut Italia când a dat «Bătălia grâului» —, prin măsuri corespunzătoare situației agriculturii noastre.

Între aceste măsuri, cele mai importante sunt: **Seleționarea Seminții și Cultura Rațională.**

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

1) Ziarul «Cultura Poporului» din 15/VI/1930.

Plictiseală și dor de muncă

Deunăzi mă întâlnesc cu o tânăr învățător, care a eșit numai de vreo doi ani din școala normală. M'a bucurat vederea lui, dar m'a întristat cuvântul lui. Vorbisem câteva timp, fără să ne spunem ceva mai de seamă. Am întrebat, în urmă, cum se împacă cu misiunea ce i s'a încredințat. A tăcut la început, pentru că în urmă, să mi răspundă tăios:

«Să vorbim despre altceva. E-așa de plictisitor să vorbești despre meseria noastră! Școala, lecții practice, plictiseala de moarte; nici-o distracție, nici-o viață».

Am încercat să-i arăt că înaintașii lui nu prea au avut timp să se plictisească, iar mulți din colegii lui, asemenea. M'a privit lung, parcă nu m'ar fi înțeleș, apoi căscând șgomotos, mi a întins mâna.

Am rămas singur cu o greutate în suflet. Și mă întrebam: De ce atâta plictiseală la un tânăr dascăl? Cum s'a risipit așa de curând pregătirea lui din școală? Era un elev bun, care a eșit cu o frumoasă mențiune de pe băncile învățăturii...

Cine era de vină?

Cred că sufletul lui era vinoș. A fost plămădit slab și a căzut înfrânt de îndată ce a dat piept cu cel mai mare învățător: viața. Dar... era pregătit? Nu, nu, școala prea puțin a putut să-l înarmeze. Și apoi nu-ți folosește în răboiu o cămașă de zale, dacă brațul sufletului e slab. A căzut înfrânt! Și m'a durut, nu înfrângerea lui; cei slabi trebuie să cadă, dar, pentru că sunt mai mulți cei slabi...

legeri de proverbe, ghicitori, strigăte și chiuituri de pe acele meleaguri.

Era un dar, din darul unor frați îndepărtați.

Sosit în satul lui, n'a cunoscut ce-i odihna. Erau atâtea de făcut: bibliotecă, cor, șezători, școala nouă, viață nouă. În ultimul timp gândia despre o loaită pentru poporul din mijlocul căruia se ridicase.

Dela un timp, trupul firav n'a mai putut suporta povara sufletului neastâmpărat și tare. O simția și el ghicia și în vorba noastră plină de atenție. Dar el nu învățase să se odihnească. Nici n'ar fi putut.

Într-o zi, pe când vroia să-și ia un cuvânt bun pentru poporul adunat în «Casa de stat», a căzut în fața catedrei dela

care vorbise de-atâtea ori, cu zâmbetul pe buze.

Acolo trebuia să cadă!

Căci acest învățător era din rasa vajnicilor luptători ai culturii românești...

Mă întorc cu gândul la tânărul învățător și alții ca el, cari se plâng de plictiseală.

Dece nu vor fi lucrând ca să nu se plictisească? Ogorul e vast și așteaptă mâna harnică a lucrătorilor nefricăți...

Sau dacă sunt sfârșiți înainte de vreme—vinovații sunt mulți,—dece nu bat în retragere de pe acest câmp, unde se cere muncă răbdare și sacrificiu?

Cred oare, că învățământul este un azil pentru adăpostul plictiselii, iar Cultura ce trebuie neamului o simplă glumă la o răscruce de drum?

Șt. Alexiu

O PROPUNERE

EDUCAȚIUNEA MEDICO-SOCIALĂ ÎN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU pensionar

În timp de pace, în marșuri bine a nu se bea apă crudă, ci fiartă sub formă de ceai căci mai are avantajul că apa sursească, prin fierbere, apa cu gust rău devine potabilă. Numai astfel boalele epidemice ale intestinelor nu au putut face ravagii. Atât în războiul ruso-japonez în Manciuria, precum și în războiul germano-român s'a văzut marea serviciu ce a făcut distribuția unui pahar de ceai cu zahăr, au avut efect scăderea simțitoare a consumului de rachiu, la ostentivitate mari și marșuri o porțiune de ceai poate fi dublă, adică în loc de 1 gram de ceai și 17 de zahăr se va da două grame de ceai și treizeci și cinci grame zahăr.

În războiul recent 1916—1918 în loc de rachiu s'au dat trupelor prin gări și diferite stațiuni, ceaiuri prin îngrijirea doamnelor din Crucea Roșie și s'a observat a proape de toți medicii militari—zați și militari activi, că prin această băutură li s'au conservat oamenilor energia și luciditatea, viociunea, evitându-le boalele de care prin alcool n'ar fi scăpat.

Toate băuturile ce conțin alcool nu înviorază puterea de lucru și de rezistență. În războiul ruso-turc, tătarii fiind răstiniși, prezentau răni foarte grave, fără febră și fără complicațiuni neplăcute, cu toate că erau căutați de aceiași medici și în același lazaret. Pe când rușii mult mai rebeli la vindecarea rănișilor, Doctorul Eleder spune că turcii erau mult mai superiori rușilor la suportarea oboselilor și intemperțiilor; același lucru s'a observat în războiul greco-turc și în campania 1916—1918.

Într'un regiment de bavarezi s'a făcut o încercare bogală în învățăminte cu trei campanii; în năinte de a fi porniți în marș, la 2 din ele s'a dat alcool, iar la a treia nu; care a fost rezultatul? Pe când cele două campanii aveau 20—22 oameni scoși din marș, cea de a treia nu avea decât unul.

În țările unde rachiu este răspândit, criminalitatea este mare. În aceea, sentimentul de cinste și conștiința de dreptul altuia, slăbește mult.

La Academia de Științe din Paris, Doctorul Grüber Ballet a citit un memoriu în numele comisiunii de doctori, prin care arată că în Franța este o cărmură la 82 locuitori, pe când în America era 1 la 1.300 locuitori, iar în Suedia 1 pentru 1.500 locuitori.

În România, după cum arată Dr. Popovici din Ardeal, la Oradea Mare și județul Bihor conștită un procent maximum de ne mai cușocut până acum la mortalitate infantilă,—și că 50% din copiii noi născuți, mor în fiecare lună din cauza degenerării pârșinșilor și că în ultimii ani numărul brevetelor de spirtoase au trecut de orice normă. De pildă la 700 locuitori sunt 17 cărmure, socotit o cărmură la 40 locuitori. Un alt fapt ne arată proporțiile ravagiului în Ardeal; că în Județul Solnoc-Dubăca, recutările recente n'au dat nici 5% soldați, iar în acest județ funcționează 7 fabrici de alcool,— și nici una de bere.

Aceste câte-va exemple ajung spre a ilustra teribilele ravagii ale alcoolismului ereditar.

În măsura în care crește la părinți pofta de băutură alcoolică, scade dragostea de copilul său, slăbește însuși instinctul paternității, pe care îl găsim nedevoltat la animale.

Olată datat beției, părinții devin brute, nu mai sunt capabili de alte sentimente decât acelea ale unor organisme feroce.

Unica grijă este de a și satisfac nevoia de a bea și cât despre copilul lui— aproape nu există, puțin îi pasă dacă nu sau nu în casa lor o bucată de pâine și un lemn de aprins soba.

Neglijarea copiilor și maltratarea lor, nu se datorește cum se crede de obicei lipsei în care se sbat părinții, ci inconștienței în care li aduc alcoolul. Acesta otrăvește corpul și întuneacă mințea tatălui, pe când un părinte sărac dar sobru, sau abstinent, nu numai că se îndrăgostește de copiii lui, dar se lipsește pe el de cele strict trebuitoare nu mănâncă cu zilele, numai ca cei de acasă să nu suferă.

— Sfârșit —

Vorbe mari și fapte mici

Abia am scris pentru revista «Biserica Ortodoxă» încălări de care oamenii se fac vinovați față de ouențiile dela care se închină, și iată-i vinovați cu altele.

Era vorba de ziua Mamei și a Copilului. Dar ziarul «Adevărul» (27 Mai a. c.) ne aduce și rea d'spre o faptă petrecută la Târgoviște: o mamă prinsă că și-a ucis copilul.

De ce l a omorât? Răspunsul ei, în fața organelor stăpânirii a fost că nu-și mai putea găsi de lucru din pricina copilului. Ni-menea n'o mai primea în slujbă cu copil.

Apoi dacă o mamă este îngreuiată de traiul ei, din pricină că are copil, nu înseamnă aceasta că, în viața obștească de azi, o mamă, în loc de a fi cinștită și mai ajustată ca alte femei, fi îndcă e mamă, de fapt e mai necăjită și mai oropsită?

Ei vedeți, aici e lucrul pe dos. Facem serbare pentru mamă, i se rostesc poezii, i se scrie numele pe steaguri... Cu toate acestea vai de ea, dacă e mamă. Nu e numai greutatea că e maj stingherită, că trebuie să aibă o grijă mai mult, că trebuie să mai hrănească încă pe unul. Ea e pedepsită fiindcă e mamă.

Dacă citești cercetările făcute în Bucuraști de Institutul de ajutorare socială cărmuit de doamna Dr. Mănilă, unde alii că anumiți bărbați părăsesc femeia de îndată ce văd că e gata să nască și că nu se arată acasă decât luni de zile după aceea. Urmează că vai de femeia care ajunge mamă Cum mai rămâne atunci cu

Ziua Mamei și ce se face pentru ca femeia mamă să se simtă cinștită și bucurătoare, să se vadă ajută și fericită că are un copil?

Nu se face nimic. Totul e numai teorie. Biata mamă care are nevoie de un astfel de ajutor nici nu știe că se face o asemenea serbare pentru ea. Ea vede cu jale că, din pricina copilului, nu găsește de lucru și una ca cea dela Târgoviște se poate ispiți să-și ucidă odrasla.

Iată dureri și păcate pe care la noi obișia nu face nimic pentru a le ușura. În puține locuri, precum la fabrica de tutun dela Timișoara, sunt rânduieși făcute, ca mamele să poată fi primite cu copii și acestea să găsească îngrijire chiar acolo, câtă vreme mamele lor au treabă.

E și acesta un mare gol care ar putea fi umplut de creștinismul social. Societatea Ortodoxă, care a pus la cale serbarea mamei, poate porni la lucru și pe calea aceasta. Ea însă are mult de făcut cu creșterea fetelor, așa că este loc pentru o nouă societate să ia aceasta pe seama ei.

A. S.

In Copenhaga

Există o lege, un ordin polițienesc, că toți oamenii beți aflați pe stradă să fie duși de gardiști acasă, sau la asilul de noapte. Cheltuielile, adică plata trăsării, a gardistului și a asilului are să le plătească tot-deauna cărmuzarul care a dat beatulă cel din urmă pahar de băutură.

I. Iliescu

Cauza? Sunt cauze. Și sunt atât de multe, încât trebuie să te naști puternic pentru a putea rămâne oștean credincios în câmpul de onoare și de sacrificiu al învățământului.

Cei care sunt chemați să în grijiască de viața culturală a neamului, să caute a afla cât mai curând cauzele și să îndrepte raul cu fapte, nu cu vorbe.

Mai mulți sunt cei care stau drepti în primele rânduri, cari se framântă, cari ucid micimea din ei, pentru a creea opera ce li s'a încredințat. Unii cad și nu sunt puțini—dar cad glorios—eroi anonimi—cu durerea mascată de zâmbetul pe care li-l datoria în parte, implinită...

Gândul mi se duce la unul din acești umili, dar credincioși soldați ai culturii.

Ce corp plâpând! Ce ochi cu priviri limpezi, în care entuzismul scâpăra luminii!

Primii ani de învățământ i a făcut departe de satul natal, pe fruntea cel mai depărtat al culturii românești, cum plângi pe carea unui copil, pe care nu crezi că-i să-l mai vezi.

A venit în satul lui cu același zâmbet de copil, cu același suflet ceva mai oșelit, cu același trup ceva mai plâpând și cu o avere: o colecție de cântece poporane, armonizate de el și diferite cu-

Din Cronica lui Grigore Ureche

Cronicarul Grigore Ureche fiul lui Nestor Ureche a scris din dorința de a reconstitui trecutul neamului nostru.

El a scris în limba înțeleasă de popor, cu scopul: «ca să nu se încece anii cei pierduți» și pentru ca urmașii să cunoască pe cele bune pe care trebuie să le urmeze și pe cele rele de care trebuie să se ferească».

Grigore Ureche e cel dintău care pomeneste de originea noastră latină (într'un mod prea sumar) când afirmă: «dela Răm ne tragem» El a fost creatorul curentului istoric în literatura noastră. Are cel mai clasic portret al lui Ștefan cel Mare din literatura română.

«În cronica sa pe lângă partea documentară sprijinită pe fapte și documente istorice, găsim și o seamă de credințe populare cărora cronicarul le dă toată importanța» (Gh. Cardaș).

Dăm mai jos două fragmente din cronica lui Ureche. Primul e portretul lui Ștefan cel Mare; al doilea este al lui Petru Rareș.

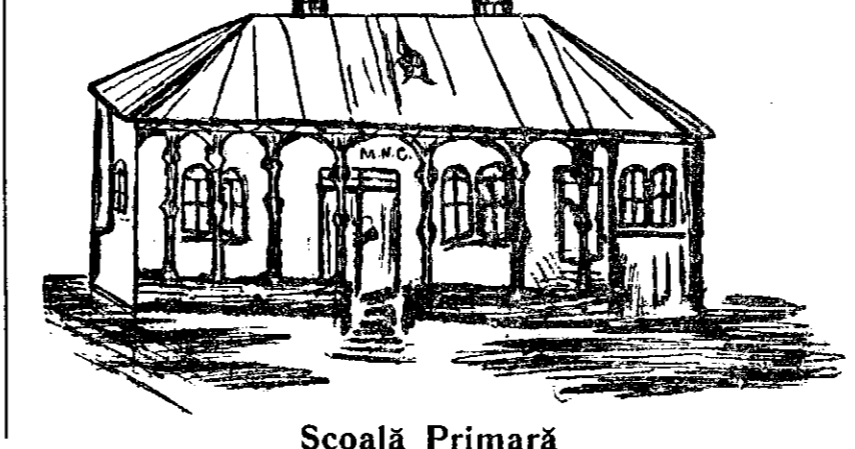
«Era acest Ștefan Vodă om nu mare la stat, mănios și de grabă vărsa sânge nevinovat. De multe ori la ospețe omora fără giudeț. Era întreg la minte, nelenevos și lucrul său știa să-l acopere, și unde nu cugetai acolo-afai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie în-

suși se vâra ca vâzându-l ai săi să nu se îndepărteze». Și pentru acela, rar războiu de nu biruia. Așșderea și unde-l biruia alții, nu perdea nădejdea, că știindu-se căzut jos, se ridica deasupra biruitorilor. Iar după moartea lui și fiul său Bogdan Vodă, urma lui luase de lucruri vitejești, cum se tâmplă din pomul bun și poamă bună se face.

Îngropat-a pe Ștefan Vodă în mânăstirea Putna, cu multă jele și plângerea tuturor locuitorilor țării, cât plângeau toți, ca după un părinte a lor; că cunoșteau toți că s'au scăpat de mult bine și apărare. După moartea lui i se zicea Sfântul Ștefan Vodă, nu pentru suflet că este în mâna lui Dumnezeu, că el încă a fost om cu păcate, ci pentru lucrurile sale vitejești, carele nimeni din domni, nici înainte, nici după aceea nu l-au ajuns».

«Și cu adevărat era feciorul lui Ștefan Vodă cel bun, că întru tot semăna tatăne-seu; că la războaie îi mergea cu noroc; că totu au isbânditu; și multe lucruri bune și dumnezeiești apucase de făcea. Tara și moșia ca un părinte o socotia. Judecata cu dreptate o făcea. Ear la sfat era omu cuviosu și la toate lucrurile îndrăznețu, și la cuvântu gata de a dau răspunsu, de lu cunoșteau toți că-i harnicu să domnească țara».

Gh. Marinescu

se cobora acum între ei. Fruntea și mantia lui albă, luminau în razele dimineții. Privirea lui plină de bunătațe cuprinsă pe toți. Se opri o clipă, privi spre capul roșu al lui Iuda, apoi zise cu blândete:

— «Să mergem».

Porni pe cărarea ce duce în vale și cei doisprezece îl urmau tăcuți. Drumul stâncos de munte îl părășiră cu încetul și ajunseră pe o cărare acoperită cu iarbă. Cel cu vestmântul alb trecea atât de ușor deasupra ierbi, încât nici un firicel nu se doia sub pașii lui. Urma pașilor lui strălucă prin covorul bogat de iarbă cu o lumină verde aurie în zarea dimineții.

Cărarea verde ducea într'un câmp de flori. Iarba câmpului

era acoperită de crini sălbateci, zămbile și lălele. Roua dimineții scilpea încă pe petalele colorate. Deodată florile se cutremurară ca și când mâini nevăzute le ar fi smuls din pământ, legându-se pe rădăcinile subțiri, au porni în urma celui cu vestmântul alb. Și l-au urmat cu credință: zămbilele cu ochi de stele, potirășele lălelelor și florile de crin se asemănau unor fluturări, peste câmp, până au ajuns la holdele semănate. Aici s'a deslăcut în două minunea florilor, lăsând pe Cel cu vestmânt alb să iasă din mijlocul cercului înflorit.

Prin lanuri bătea departe verdețea grâului, a orzului și a seicelor, iar mai încolo se zărea înul des în spic și chimenul negru aromat. Aerul era ne-

mișcat și totuși marea de grâne se îndoaia ca plecată de un vânt nevăzut. Spicelile tremurând își plecau capul la pământ, când Cel cu vestmântul alb trecea printre ele.

În dosul holdelor se întindea o pădurile de curmale. Cei doisprezece priveau la crengile verzi, ale căror fructe fuseseră leșe. Numai în vârful celui mai înalt pom se zăreau încă fructe galbene coapte.

Cel cu vestmântul alb se opri înaintea pomului și întinse mâna. Pomul se clatină și-și plecă încet ramurile cu umiliința la pământ.

— Culegeți-le—zise Cel cu vestmântul alb, iar cei doisprezece își umplură traistele. Apoi ple-

cară mai departe, pe când pomul își ridică ramurile.

În dosul luncii, la marginea pământurilor nisipoase, se zărea umbra unei păduri. Razele soarelui scilpeau pe nisipul galben și copacii îndepărtați își arătau prietenos umbra răcoritoare.

Cel cu vestmântul alb trecu peste pământurile de nisip și intră în pădure. Copacii nemșcați își înălțau frunzișul spre cer și sub boltitura coroanelor lor, domnea liniște de biserică. Printre copaci într-o poeniță stătea un stejar secular. Părea că el stăpânește pădurea cu trunchiul puternic și cu coroana ce se înălța către nouri.

— Odihniți-vă aici și mă așteptați.

Apoi dispăru printre arbori.

Cei doisprezece se așezară la umbră și-și potoleau foamea cu curmale.

Intr'acestea, fața senină a celui cu vestmântul alb și umbrele de veneau din ce în ce mai dese pe sub copaci. Stelele una după alta începură a se deschide și bolta cerului, apăru carul cel mare, coșagul și cloșca cu puii. Printre stele cu o lucire argintie, strălucă luna nouă. Iuda privi în sus:

— «Iată-ne șezând la sărbătorearea lunci nouă, întocmai ca păgânii la picioarele stejarului profetic, când ghicitorul prezice din stele soarta omului».

Cum nimeni nu-i răspunde privi împrejur. Cei doisprezece dormeau duși, odihnindu-și capul pe traistele goale.

În tăcerea adâncă deodată se auzi un fremăt ciudat. Iuda privi cu băgare de seamă în jur și se ridică încet. Jur-împrejur nu se mișca nimic, numai frunzele bătrânului stejar fremetău. Foșnetul lin al frunzelor însă creștea tot mai mult și suspine le-i adănci făceau frunzișul să tremure. Scoarța stejarului gemea și trosnea, ca și cum un plâns năbușit l-ar fi șguduit și o jale lăuntrică l-ar fi sfășiat.

Ramurile se plecau și sbăteau chinuite, iar de pe frunze cădeau stropi calzi pe pământ. Copacul se sbătea tremurând. Iuda își șterse fața udată de stropi. Îngrozit văzu, că mâinile îi sunt roșii, ca și când copacul ar fi plâns lacrimi de sânge.

Pomii de jur împrejur stăteau

muți, nemșcați și Iuda umilit își holbă ochii prin întuneric.

— Doamne! — grăi încet.

O rază de lumină căzu la picioarele stejarului, și Cel cu vestmântul alb apăru în fața lui Iuda. Atinse cu mâna trunchiul stejarului și acesta se liniști, numai decăt.

Iuda își întinse înainte capul roșcat:

— Doamne, de ce a plâns stejarul?

Cel cu vestmântul alb își întoarse către stele fruntea Sa:

— Fiindcă a visat despre crucea, pe care o poartă în trunchiul său străvechiu și sub greutatea căreia de trei ori mă voui prăbuși la pământ, Iuda l...

Augusta Rubenescu.

Glăsuț Coanei Alistar

INFORMAȚII

Din Străinătate

Căsătorie princiară. Prințipele Frantz Joseph Otto, pretendent la tronul Ungariei, se va logodi în curând cu Prințesa Maria, fiica cea mai tânără a Suveranilor Italiei.

Când copiii nu sunt supra-veghiați. (Turcia) Într-o familie, în lipsa părinților de acasă, 3 copii au început să se joace de-a operația. Cel mai mare dintre copii a luat un brici al tatălui său începând să opereze pe unul din frații mai mici. La un moment dat i-a tăiat beregata. Văzând pe fratele său scaldat în sânge, micul medic se aruncă pe fereastră, rămânând mort pe loc.

Părinții copiilor, sosind, acasă, au înnebunit de disperare. Mai multă grijă deci se cere pentru copii!

O minune de biserică. O biserică se va termina în curând în New York, și va avea 72 de clopote, o adevărată orchestră. Clopotul cel mai mare împreună cu altele 21 s'au fabricat în Anglia și s'au adus la New-York. Clopotul cel mare este minune, având un sunet foarte sonor. Diametrul (lărgimea) la gură e de 3 metri și ceva (cam cât lărgimea unei odăi mijlocii) și cântărește 37 de mii 500 kilograme. Numai limba acestui clopot cântărește 200 kg. Toate aceste clopote vor fi puse de odată în mișcare, prin apăsarea unui buton electric.

Din Rusia Sovietică. Mișcarea contra trupelor a început de câțiva timp. Din cauza aceasta bolșevicii au întreprins măsuri extraordinare, pentru a combate revolta. Astfel orașul Ceki, care are 40.000 locuitori a fost bombardat și distrus de artileria bolșevică.

În această regiune, luptele între armată și răsculați au finit câteva zile cu pierderi grave din amândouă părți.

În alte părți, pierderile armatei roșii au fost foarte mari. Răsculații cereau răsturnarea puterii sovietice și despărțirea de Rusia.

Politice

Lista noului guvern. I. Marin, președinte; G. G. Mironescu, externe; Al. Vaida, interne; I. Mihalache, domenii; V. Madgearu, industrie și comerț; Costăescu, instrucție și culte; Gr. Iulian, justiție; General Condescu, ai armatei; M. Manoiilescu, comunicații; P. Halippa, muncă.

Ministerul de finanțe a înștiințat administrațiile financiare că Banca Națională a fixat 1 Septembrie ultimul termen de retragerea biletelor de banca de 5 și 20 lei.

Aceste bilete vor fi înlocuite cu monedă metalică.

«Fiul care și-a pierdut Mama». Moment tragic de d-l Ghenadie Foti. O lucrare foarte bună, conflict gradat, scene ce prin simplitate și realitate, sunt impresionante. D-l Ghenadie Foti depășește un puternic talent, vădind și multă perspicacitate în dezvoltarea subiectului.

Caracterizarea bătrânilor: mama cu subumilul și durerea ei neavând nicio veste dela fiul plecat pe mare, departe; tată-său urșuz — neubindul și fiul.

Mai motivat ar trebui Miron care — într'adevăr iubește marea, dar nu explică mai complet sub care influențe.

Finalul într'adevăr e remarcabil. Credem că a persevera — în cazul de față — D-l Ghenadie Foti, care e un tânăr cu mult talent, ne va da în scurt timp lucrări cu mult mai valoroase, așteptăm.

Numire de Mareșali. M. S. Regele Carol II, a acordat titlul de mareșal D-lui General Avarescu și D-lui General Prezan.

Oaspeții României. În timp de două săptămâni România a avut deosebită plăcere de a primi patru oaspeți străini, dorinți de a ne vizita țara. Aceștia au fost: D-l Saint Aulaire, fost ministru al Franței la București în timpul războiului; Generalul Berthelot, fost șeful misiunii militare franceze în vremea războiului și îndrumătorul cu ajutorul căruia s'a refăcut armata română, după retragerea de la București; apoi Louis Loucheur, mare om de stat, care a apărut interesele României la Liga Națională. Al patrulea oaspe a fost Generalul Gouraud, viteazul comandant în Senegal și Levant.

În timpul războiului a comandat armata IV-a franceză, în așa fel, încât a devenit o personalitate a gloriei franceze.

Părintele I. Agărbiceanu, distinsul scriitor și colaboratorul nostru, a fost ales protopop al Clujului.

Cu prilejul alegerii drepte ce s'a făcut, urăm P. C. Sale muncă spornică și I trimitem sentimentele noastre de dragoste.

Adunare de preoți în Craiova. Preoții din soc. «Renașterea» s'au adunat în două zile dela începutul lui Iunie și au discutat despre secte. Lupta cu sectele a dus și la un proces destul de greu pentru un preot, anume Preotul Ioan Sănescu din Tencănuș, este dat în judecată pentru că ar fi împușcat pe învățătorul satului. Fapta a izvorât din cearta cu adventiștii.

Mașini agricole. Ministerul de Agricultură va plăti un sliert din preț acelor plugari, care își cumpără prin Centrala Cooperative lor de Import-Export, sau prin Uniunea Sindicatelor Agricole, următoarele mașini: semănători în rânduri, vânturători, trioare, batoze, mașini de treerat și tractoare.

Cu acest prilej găsim nimerit a sălăui pe plugarii noștri ca să se folosească de acest mijloc, căci astfel vor economisi mult și munca va fi suportată cu mai multă ușurință.

Producția pământului la noi. După cum arată buletinul ministerului Agriculturii, din anul acesta, producția semințurilor va fi următoarea: S'au însemnat 2.682 mii ha. cu orz; 236 mii ha. secară; 1831 mii ha. orz și 1.117 mii h. ovăz.

Se poate conta din aceste hectare pe următoarea producție: 336 milioane chintale de grâu, față de 27,5 milioane în anul trecut.

4,5 milioane chintale secară, față de 3,4 milioane în anul 1929; 24,7 milioane chintale orz, față de anul trecut cu 27,4 milioane chintale; 13,2 milioane chintale ovăz, în loc de 13,6 milioane chintale în 1929.

Anul acesta, după cum se arată vom avea mai mult grâu și secară, decât anii trecuți, iar orz și ovăz mai puțin.

Către abonați. Din cauză că mulți din cetitorii noștri n'au achitat încă abonamentul, la acest ziar, Gazeta însă nu a primit o regulat, rugăm prin această ca să ni se trimită de fiecare dată câte o adresă. Greutățile fiind mari, noi nu suportăm cheltuielile decât din abonamentele cetitorilor.

Comoara din Mangalia. În urma unui denunț, s'a hotărât facerea unor cercetări, pentru descoperirea unei comori care ar fi îngropată în interiorul Bisericii din Mangalia.

Accea comoară ar conține câteva milioane de lei și a aparținut unor turci, care în grabă retragerii armatelor inamice, n'au putut o lua, fugind în Bulgaria.

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

Din țară

Voevodul Mihai caporal.— Cu prilejul împlinirii vârstei de nouă ani, marele Voevod Mihai va fi înscris din oficiu, în cadrele armatei.

Conform tradiției, a doua zi după publicarea ordinului de zi de însumare, Voevodul Mihai va fi năințat la gradul de caporal. Arma în care va fi însumat Voevodul nu s'a hotărât încă. E posibil însă că în cele din urmă va fi ales capul vânătorilor de munte.

În toamnă, Voevodul Mihai va putea fi văzut în noua uniformă. După ce va termina cele patru clase primare, (Voevodul e în a treia) caporalul Mihai va fi înscris în liceul militar. Atunci va primi o nouă îndrumare, adăugându-i-se în materiile ce i se predau, și limba franceză. După cum se știe, în prezent Voevodul Mihai nu vorbește decât limba engleză și cea română.

Lista civilă a M. S. Regelui Carol II. — Lista civilă a M. S. Regelui Carol al II al României, se fixează pentru tot timpul Domniei Sale, la 40.000.000 lei anual.

M. S. Regina Maria, 20.000.000 lei anual.
M. S. Elena, lei 7.000.000 anual, iar Marele Voevod Mihai lei 7.000.000 anual.

Deasemenea foștilor Regești se va stabili lunar: I. P. S., Pa-

triarh Dr. Miron și D-l C. Sărățeanu câte 120.000 lei lunar.
Pensiunea D lui C. Sărățeanu poate trece asupra soției sale reducându-se însă la suma de lei 60.000 lunar.

A. S. R. Prințesa Ileana. a sosit în țară din lunga Sa călătorie, cu vaporul «Regele Carol».

Căminul «Prințipele Nicolae» A. S. Regală Prințipele Nicolae, are pe moșia Sa din Broșteni jud. Neamț un Cămin Cultural, care dislăsură o activitate foarte frumoasă.

În vara aceasta Căminul va fi pus la dispoziția membrilor corpului didactic și a scriitorilor. Deschiderea căminului se va face în ziua de 1 Iulie.

Cuprinde o sală de spectacol, cu instalații de cinematograf, de radio și o bibliotecă bine înzestrată.

Orice lămuriri se pot lua de la Administrația Casei A. S. R. Prințipele Nicolae.

Statuia Dr. Rațiu. Duminică 8 Iunie c. a avut loc la Turda (Ardeal), desvelirea statuiei doctorului Ioan Rațiu. Dr. Rațiu a lucrat vreme de 50 de ani, plin de curaj și îndrăjire, pentru drepturile românilor ardeleni, îndemnându-i totodată la unire, la iubire de neam și la muncă.

Plățiți Abonamentul

Rezultatul cursului primar superior

Legile în țara noastră se fac fără mari greutate, mai bine zis la comandă, însă tot la comandă se înlătură, altele tot la comandă luându-le locul.

Prin aceasta nu vrem a învinui pe cineva ci mai mult a face unele constatări.

Iată de exemplu «Legea Cooperatiei» lăcută nu de multă vreme, este astăzi schimbată prin alta, legea aditivă deasemenea, legea drumurilor, etc. Nu-i de ajuns să faci o lege, căci acest lucru este ușor, ci trebuie să vezi dacă acea lege are mediu favorabil pentru a fi aplicată. După cum sămânța are nevoie de ogor bun, deasemenea legea, de mediu favorabil.

Multe legi cad singure, fiindcă n'au mediu favorabil, chiar dacă ele ar avea cele mai frumoase intențiuni. Una din legile pe care nu numai eu o cred ne bine venită în țara noastră, este legea cursului primar superior. Am lăsat pe străini fără a ne gândi că este prea de timpuriu venită. Este în credința noastră că tot ce au străinii este mai bun.

Nu! Căci dacă vom raporta acele influențe din afară, la mediul, temperament, vom dovedi că nu sunt de folos.

Planul legiuitorului a fost că în acest curs superior, noul venit să-și completeze cunoștințele, făcându-l mai superior, cu o cultură mai generală. Ar fi rămas bună dacă era numai pentru așa ceva, dar legea aceasta a obligat ca elevii veniți aici să lucreze, intelectual și fizic.

Se vor înființa ateliere pe lângă fiecare școală, unde elevii vor învăța: tâmplărie, lemnărie, tinichigerie, fierărie, agricultură, practic nu teoretic, fie care după pornirile sale. Fericit plan — regretabil rezultat.

Sunt câțiva ani de când tot soacota de elevi de acest fel, dar care nu ne bucură de loc. Elevii aceștia nu sunt nimic mai mult decât vechii absolvenți ai cursului primar cu cinci clase.

Chiar dacă vor fi mici excepții pe alocuri totuși cu o floare nu se face primăvară.

Cauza... 1) N'am fost pregătiți pentru acest salt mare. 2) Într-o țară agricolă, legea aceasta nu și are locul. *Dece n'am fost gătiți?* Ca să fi putut face pe placul acestei legi trebuia întâi, terenul să fi fost pregătit. Cum?

și place să guști ale lumii. Nu te mai apuca de ce nu este în firea dumitale. Lasă creșterea fetelor pe mâna unei femei mai înfrânate, mai stăpânite, mei mânăte de plăceri duhovnicești. Lasă ascemenea treburi pe mâna alteia cu duh de biserică, cu miror de candelă. Trece la clubul tutungilor, că acolo te trage inima!

Ai tăcut și prin tăcere ai grăit. Vezi că aici nu mai poți chema în apărare părerea vreunui Profesor Dobrescu dela Bălți, pe care să te sprijini că ar zice că dumeata. Uite că nici pentru dumeata nu îndrăznești să zici și taci.

Iată că ai deschis gura și te-ai alundat singură! De! nu era mai bine să taci. Iată că prin tăcere în laturea cu pricina, în apucăturile de viață lumească în care te lăfăiești, singură mărturisești, prin tăcere, că nu e apărare cu puțință.

Deci constatând că coana Alistar nu e în stare să se desvovățească în laturea urâtă sub care a văzut-o profesorul Gabor din București la congresul profesorilor dela Turnu-Severin, încheiem punctul acesta cu dovezirea poticnelii coanei directoare și trecem mai departe.

2. Ce a spus d. Dobrescu, prin care ar fi răsturnat suspusele mele?

De fapt d. Dobrescu nu s'a ridicat pentru a contrazice ce am spus eu, ci împotriva doamnei Alistar. Domnia sa este cel care s'a ridicat pentru a spune că cele zise de doamna Alistar nu sunt așa și că dumneaei nu are dreptate.

Dar chiar dacă lucrurile ar li așa cum le spune doamna Alistar, anume că d. Dobrescu ar fi spus că regășeni trăiesc bine în școale cu basarabenii și deci teza mea ar fi răsturnată, nu are însemnătate. Căci eu n'am spus așa. Eu am spus că undă basarabeanu! ajunge să cărmuiească asupra ta, e vai și amar, căci el înțelege să te tiranisească. Prin urmare că unii cu alții la un loc trăiesc bine, în împrejurările când basarabeanu! nu are putere asupra ta, n'am tăgăduit, nici n'am atins chestiunea aceasta și nici nu înțelegem să discutăm ce n'am spus. Eu am pus cazul când basarabeanu! are puterea în mână, cum e cazul cu coana Alistar, și atunci vezi ce dor de cărmuire ai!

Nu-i așa cum am spus eu? Uite, eu pot s'o mai slujesc pe numita doamnă și cu alte te. mciuri, care mi vin la îndemână pe neațutate.

Pe doamna Moroianu din Cluj, basarabeanca născută Gore, n'a tras o nimeni de limbă să-mi povestească, la patronul societății ortodoxe, despre înstrăinarea sufletescă a studenților basarabeeni din Cluj. Tocmai dumneaei mi-l critica mai rău, ce răi ro mână sunt.

Mie îmi vine materialul cu nemiluita, așa că o pot sluji pe doamna Alistar cu dovezi despre tot ce scriu eu aici. Ba e cu puțință ca, după ce oi înceta eu de scris în această materie, să

se apuce alții și să depene firul mai departe. Sunt mulți care au la inimă să se plângă de ce au văzut sau au pățit ei în Basarabia.

Dar acum să lăsăm toate acestea și să venim la cazul cu în-deplinirea slujbei când ești sub un basarabeanu. Uite înaintea mea un număr din ziarul *Vitiorul* din București, cu data de 20 Octombrie 1929. Aci găsim povestit un caz dela școala de aplicație a Școlii Normale din Soroca. La această școală, se găsea ca învățător un domn *Ganea*. Când însă în capul lui a venit un director cu numele *Hrițco*, lui *Ganea* a început să-i meargă rău. Să nu povestim noi însă, ci să lăsăm însuși ziarul *Vitiorul* să povestească. Directorul, zice ziarul, «a interzis învățătorului, să intre în curs. Bietul învățător, cu toate că este definitiv în învățământ, s'a văzut pe drumuri. Neprimind salariul încă pe luna August, a împrumutat bani cu procente și a plecat la București să se plângă ministrului instrucției publice. Dar mare i a fost mirarea când din cuvintele ministrului a înțeles că domnia sa nu cunoaște nimic în afacerea aceasta, și l'a trimis pe învățătorul *Ganea* la școală cu ordinul categoric către directorul școlii normale d-l Hrițco să-l pue înapoi la catedră de oarece la înlăturat în mod ilegal și abuziv.

«Și astfel s'a scurtat nasul d-lui Hrițco, care crezând că fiind frate cu prefectul județului, poate căluga pe profesori din școală după bunul său plac.

«Dar acesta e numai un caz, din nenumăratele altele ilegality săvârșite în învățământul din Soroca.

Ei vedeți? abuzuri se fac și la noi, dar în capul nostru nu intră că, dacă ai puterea în mână, poți s'o întrebunțezi ca proprietate a ta. Cum să oprești pe un profesor de a intra în clasă și a preda? Astea-s treburi ca de pe vremea lui Han Tatar.

Dar ce mult seamănă cu celelalte pe care coana Alistar a oprit-o să pue note, ca să le pue ea, după «pedagogia» ei atumată cu luleaua.

Abuzurile basarabenilor sunt de alt soi. Ei nici nu și dau seama în ce se pot strecura cu abuzul și în ce nu. Ei iau toate cu grămada, fiindcă dacă ești la o slujbă, nu ești slujbașul, ci ești stăpânul ei.

Și cum vedeți, cel cu destăinuirile din *Vitiorul* spune că acesta e numai un caz din cele multe. Prin urmare n'am spus eu lucruri prea gogonate, când am scris cum am scris, și coana Alistar nu se poate apăra numai cu tăgăduiri din gură, cum e metoda dumneaei, și a domnului Grigoriu ori a coanei Xenia.

Credeam să îspăvim în acest număr cu răspunsul către coana Alistar, dar iată că sunt prea multe de spus și de aceia suntem nevoiți să mai dăm în privirea pe vestita cocoană și în nr. viitor.

Arhim. SCRIBAN

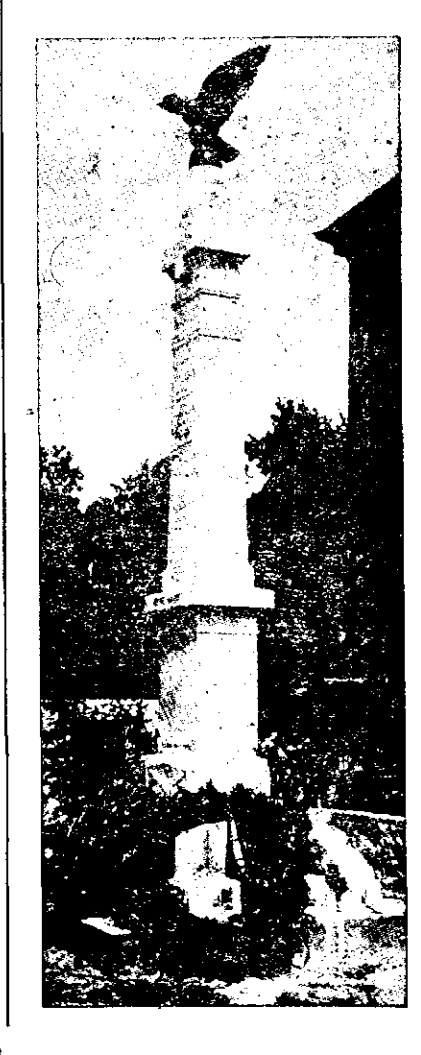
APEL

Până la o vreme am publicat un apel trimis de Comitetul Bisericii din «Ceardac», Slănicul Moldovei. Dar din cauza că prea puțin ne-au răspuns la această călduroasă cerere, n'am mai pus apelul.

Acum venim iarăși cu aceeași caldă rugămintă către adevărații creștini, ca să sprijinească acest Sf. Lăcaș al Domnului, distrus de furia războiului, și să trimită ce pot și cât vor, să se termine de clădit, căci la autorități nu-i nici o nădejde, nu dau nimic.

Tot bunătața creștinilor va duce la bun sfârșit Sf. Lăcaș.

Binevoitorii, vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului», str. Regală 16, București, sect. I, cu menținea pentru Biserica din «Ceardac», Slănicul Moldovei.

I l-am auzit în nr. trecut. Tot atunci am arătat și câte parale face. Nu ne-a îngăduit însă locul să facem aceasta în întregime. De aceea ne apucăm de cercetat mai departe ceiace am lăsat neisprăvit atunci. A fost mai bine că nu am scris tot ce era de spus, ca să nu-i vie rău bietei cocoane. În vreme de o săptămână, a avut când să-și mai vie în fire și să mai prindă la putere, ca să poată îndura ce va mai avea de citit de acum înainte.

1. Vă aduceți aminte că numita doamnă s'a apucată să spuie ce a vorbit în congresul dela Turnu-Severin. A înșirat destul de pe larg ceiace credea dumneaei că ar fi fost de spus spre descărcarea ei.

Despre multe a scris guraliva doamnă, ca s'o știe poporul că este și dumneaei pe lume, dar despre unele s'a ferit ca de foc. Dacă a ținut să contrazică unele spuse ale mele, prin spusele unui profesor din Bălți, de fapt însă nu spusele mele, ci a profesorului din București care mi-a adus la cunoștință ce a vorbit d-na Alistar la acel congres. — de ce doamna nu m'a contrazis și la altele, povestite mie tot de acel profesor, cum acesta a văzut-o pe coana Alistar?

Omul s'a speriat de puțin de totuș cu care te îneca gălăgioasa cocoană și de sprintineala cu care golea paharele. Vedeți, odată ajunge cineva să te vadă în viață, îl rămân câteva itipăriri dela tine și tu îi izbești pri virile prin această înfățișare! Tabacioc și papacioc! Cocoana și maestră în asemenea materii!

Cocoana care te isbește în public cu astfel de apucături, când ea este educatoare, nu se înfățișează sub un chip favorabil. E urată privilegiata femeii care sloboade din gâtjele rotogoale de lum, iar ca să facă fața aceasta și fără nici o pășare, în largul tuturor privirilor, este treabă de femeie dezmatată.

Nu poți să-ți faci bună părere despre o directoare care se înfățișează lumii cu asemenea năravuri. Și această cocoană mai și spune apoi că e preoteasă! Vai de mine, d'apoi preoteșele trebuie să miroase a tămâie și a busuioac, nu să te trăsnească în obraz cu duhoarea de calenea! Și o astfel de linț și sulerită în fruntea unei școale de creștere a fetelor, școală în care toate ar merge strună, după cum ne spune conța Xenia, cea care găsea că în Eparhia de Raiul pe pământ?

Dar ați băgat de seamă că, deși am scris despre capitulul acesta, coana Alistar nu sulfă un cuvânt? Grăiește cocoană, că doar ai gură destul de mare, că doar nu te shești de a-ți scoate păcatele.

Grăiește și spune ce e cu Alistar tutungioaica? e așa ori ba? E frumos pentru o preoteasă să se arate lumii în chipul femeii de lume, care împrumută toate urășeniile vieții desfrânate și pe care le iau cu ostentațiune toate femeile care se rup de vechile legi ale cuvînței?

Preoteșele trebuie să fie cele mai păstrătoare în ce privește vechile obiceiuri ale bunelor purtări. Ele au să fie cele din urmă care se dau după gustul lumii.

O, părinți din Basarabia! O, Biserica a vechilor moldoveeni! pe rele mâni aveți buna creștere a fetelor voastre, dacă aveți ca îndrumătoare pentru fetele voastre un asemenea soi de preoteasă!

Dar simte coana Alistar singură că aceasta e o coardă slabă, căci face chitic și nu atinge materia aceasta. Iată deci că de multe ori cineva mai mult grăiește tăcând decât spunând. De guralivă e guralivă cocoana, dar în laturea aceasta e mută. Tăcând, ea singură mărturisește că aci nu se poate apăra. Ea singură pleacă seagui și înghite. Da, vede că apărare în capitulul acesta nu se poate.

Totuși tăcerea se bagă de seamă, și atunci se chiamă că am prins-o și această tăcere mărturisește împotriva ei.

Ești femeie de lume, cocoană,